

Certified by:

SmartWood Headquarters
65 Millet St. Suite 201
Richmond, VT 05477 USA
Tel: 802-434-5491
Fax: 802-434-3116

www.smartwood.org

Contact person: Jon Jickling
jjickling@ra.org

Audit przeprowadzony przez:
NEPCOn

NEPCOn sp. z o.o.
Czapińskiego 3/311
Tel: +48122950373
Faks: +48122950374

Osoba kontaktowa: Dr Andrzej Czech
Email: ac@nepcon.net

ACCREDITED
FSC-ACC-004

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

SmartWood

Practical conservation through certified forestry

Raport z auditu weryfikacyjnego dla

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych

W

Białymstoku

Rodzaj certyfikatu: Indywidualny
Raport zakończony: 16 stycznia 2010
Data auditu: 14-16 grudnia 2009

Autorzy raportu: Andrzej Czech
Bogdan Jaroszewicz

Kod certyfikatu: SW-FM/COC-004057

Osoba kontaktowa:
Zdzisław Szkiroć

Adres: RDLP w Białymstoku, ul. Lipowa 51,
15-424 Białystok

1.	WSTĘP	3
2.	REZULTATY AUDITU	3
2.1	KONKLUZJA AUDITU	3
2.2	ZMIANY W GOSPODARCE LEŚNEJ JEDNOSTKI CERTYFIKOWANEJ	4
2.3	UWAGI WNIESIONE PRZEZ STRONY TRZECIE.....	4
2.4	ZGODNOŚĆ Z POLECENIAMI DZIAŁAŃ KORYGUJĄCYCH	5
2.5	NOWE POLECENIA DZIAŁAŃ KORYGUJĄCYCH WYNIKAJĄCE Z OBECNEGO AUDITU.....	16
2.6	OBSERWACJE Z AUDITU	17
3.	PROCES AUDITU	19
3.1	AUDITORZY I ICH KWALIFIKACJE:.....	19
3.2	PRZEBIEG AUDITU	20

1. WSTĘP

Celem niniejszego raportu jest dokumentacja zgodności z wymogami standardów stwierdzona podczas auditu jednostki działającej pod nazwą RDLP w Białymstoku, dalej zwanej jednostką prowadzącą gospodarkę leśną (JGL). Raport zawiera obserwacje auditorów SmartWood, którzy wykonali ocenę systemu zarządzania i wskaźników pod kątem standardów i przepisów FSC. Rozdział 2 niniejszego raportu zawiera wnioski z auditu oraz działania konieczne do podjęcia przez jednostkę w formie Poleceń Działań Korygujących.

Raport z auditów prowadzonych przez SmartWood zawierają informacje, które będą opublikowane. Zgodnie z wymogami FSC rozdziały 1-3 zostaną umieszczone na stronie internetowej SmartWood. Wszystkie dodatki pozostaną poufne.

Rozstrzygnięcie sporów: Jeśli organizacje lub osoby fizyczne posiadają zastrzeżenia lub uwagi w stosunku do klientów SmartWood, Rainforest Alliance / SmartWood oraz naszych usług gorąco zachęcamy do kontaktu z regionalnymi biurami SmartWood lub biurem centralnym (patrz informacja na stronie tytułowej raportu). Oficjalne skargi i zażalenia powinny być złożone w formie pisemnej.

2. REZULTATY AUDITU

2.1 Konkluzja auditu

Na podstawie przeglądu prowadzonej działalności z wymogami SmartWood i FSC, zespół auditorów formułuje następujący wniosek:	
☐	Wymogi certyfikacyjne <u>spełnione</u>, zalecane utrzymanie certyfikatu Pod warunkiem zaakceptowania poniższych poleceń
☒	Wymogi certyfikacyjne <u>nie spełnione</u>: Konieczność spełnienia poleceń zasadniczych
Uwagi dodatkowe:	Na podstawie wyników auditu oraz wyjaśnień otrzymanych od RDLP auditorzy zalecają zamknięcie Zasadniczych Poleceń Działań Korygujących nr 2/09, 12/09 i 13/09. Wniesiono Zasadnicze PDK nr 4/09 oraz Zasadnicze PDK nr 7/09. Ich niezamknięcie w wyznaczonym terminie będzie równoznaczne z zawieszeniem certyfikatu. Zdaniem auditorów w celu utrzymania certyfikatu jednostka powinna podjąć bardziej intensywne niż dotychczas działania w celu osiągnięcia całkowitej zgodności ze standardem. Termin przeprowadzenia najbliższego auditu okresowego ustala się na marzec 2010.
Zagadnienia określone jako kontrowersyjne lub ciężkie do oceny.	

2.2 Zmiany w gospodarce leśnej jednostki certyfikowanej

Nie zostały wprowadzone żadne istotne zmiany w sposobie prowadzenia gospodarki leśnej.

2.3 Uwagi wniesione przez strony trzecie

PDK	Uwagi stron trzecich	Odpowiedź SmartWood
04/09	Procedury inwentaryzacyjne pomijają większość elementów cennych przyrodniczo, faktycznie znajdujących się na powierzchniach przeznaczonych do eksploatacji.	zdaniem audytorów obecne procedury inwentaryzacyjne nie zapewniają zachowania zasady przezorności i zapobiegania zniszczenia elementów cennych przyrodniczo. Polecenie przekwalifikowano na Zasadnicze PDK 4/09
	Nadleśnictwa RDLP Białystok nie udostępniają informacji do publicznej wiadomości, tłumacząc się brakiem wiedzy i narzędzi do wyekstrahowania takich informacji z posiadanych baz danych. Nadleśnictwo Borki nie odpowiedziało w terminie na pismo strony trzeciej.	W nadleśnictwie Borki strona trzecia nie otrzymała odpowiedzi na piśmie w wymaganym terminie. Wniesiono OBS 02/12/2009
	Sposób przeprowadzenia konsultacji ws. lokalizacji lasów HCVF i sposobów gospodarowania w nich uniemożliwił stronom trzecim lokalizację zabiegów w terenie. Mimo ponawianych próśb nie uzyskano odpowiedzi na pytanie gdzie konkretnie i jakie zabiegi w lasach są planowane.	Sprawdzenie zakresu informacji podanej przez nadleśnictwa RDLP Białystok do konsultacji na stronach internetowych nie umożliwia bezpośredniego powiązania planowanych zabiegów z jakąkolwiek lokalizacją HCVF. Trudności z uzyskaniem dodatkowych informacji o lokalizacji zabiegów planowanych w HCVF potwierdza pismo od Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego „Puszcza Borecka” do nadleśnictwa Borki. Wniesiono OBS 01/12/2009.
	Brak powiązania pomiędzy wyznaczonymi lasami HCVF 1.2. a zaplanowanymi i wykonywanymi w nich zabiegami gospodarczymi.	Wywiady z pracownikami nadleśnictw i oględziny działań podejmowanych w terenie (n-ctwo Borki oddz. 46g, n-ctwo Browsk, oddz. 150Cb) potwierdziły informację, iż prowadzone w lasach HCVF 1.2 działania gospodarcze mają charakter ogólnikowy i bezpośrednio nie wpływają z potrzeb ochrony gatunków, dla których te tereny zostały włączone do tej kategorii. Wniesiono OBS 01/12/2009.
	Mapy obszarów cennych przyrodniczo (HCVF) są nieczytelne.	W n-ctwie Borki wystąpiły problemy z interpretacją map, ze względu na nakładanie się na siebie różnych kategorii HCVF i niejasną legendę do map. Patrz OBS 01/12/2009
	Specjalistyczne, leśne oznaczenia działań zaplanowanych do realizacji w HCVF (np.	Na stronach internetowych nadleśnictw w zakładce „Lasy HCVF” były podane jedynie

	TPP, IB, IIIB) utrudniają zrozumienie istoty tych zabiegów.	symbole rębni i skróty planowanych działań, co rzeczywiście utrudnia zrozumienie zamierzeń RDLP w stosunku do poszczególnych kategorii HCVF. Słowniczek terminów leśnych był podany w zakładce „Plan urządzenia lasu”, jednak na stronie konsultacji HCVF nie było żadnych odesłań do strony PUL, co utrudniło proces konsultacji. Patrz OBS 01/12/2009.
04/09	Chroniony gatunek zgniotek cynobrowy został zniszczony w trakcie prac pozyskaniowych w n-ctwie Browsek.	Podaną lokalizację (oddz. 129Cb n-ctwa Browsek) sprawdzono podczas auditu. Zastana sytuacja (wałki jesionowe umieszczone w lesie) świadczy o tym, że n-ctwo reaguje w sposób prawidłowy na informacje o wystąpieniu zagrożenia zniszczenia gatunku chronionego, otrzymane od stron trzecich. Zaistnienie takiej sytuacji dowodzi jednak, że procedura oceny oddziaływania na różnorodność biologiczną, która ma zapobiegać zniszczeniom elementów cennych przyrodniczo, jest nieskuteczna. Przekwalifikowano na Zasadnicze PDK 04/09
	W lasach HCVF 3.1., w których nie powinny być wykonywane żadne czynności gospodarcze, zostały zaplanowane zarówno zabiegi pielęgnacyjne (CP, TW, TP) jak też i rębnie (IIIB)	W trakcie auditu potwierdzono, że w nadleśnictwie Knyszyn w kategorii HCVF 3.1 zaplanowano rębnię IIIB. Siedlisko priorytetowe dla którego utworzono w danym wydzieleniu kategorię lasu HCVF 3.1 jest mniejsze niż wydzielenie ustanowione w trakcie przygotowywania PUL. Rębnia ta obejmuje tylko tę część wydzielenia, która nie jest siedliskiem priorytetowym. Podobne nieprawidłowości wystąpiły również w innych nadleśnictwach. Podjęte przez RDLP działania nie zagrażają stanowi zachowania siedlisk priorytetowych, ale powodują niezgodność planowanych zabiegów gospodarczych z zasadami gospodarowania w tej kategorii lasów przyrodniczo cennych. Wniesiono OBS 01/12/2009
07/09	Wskaźnik dotyczący wyłączania 5% powierzchni zrębowych jest przypisany do kryterium 6.3 a nie 6.4, są one także zbyt małe obszarowo, aby można je było uznać za „powierzchnie wyłączone z gospodarowania na podstawie kryterium 6.4”	We wszystkich jednostkach sprawdzonych w trakcie auditu 5% powierzchni zrębowe pozostawiane do naturalnego rozpadu były włączone do powierzchni wyłączonych z gospodarowania na podstawie kryterium 6.4. Przekwalifikowano na Zasadnicze PDK 07/09

2.4 Zgodność z poleceniami działań korygujących

Poniższy rozdział stanowi przegląd działań podjętych przez posiadacza certyfikatu w ramach każdego z poleceń działań korygujących (PDK) wniesionych podczas poprzednich auditów. Każdemu poleceniu działań korygujących towarzyszy opis jego obecnego statusu, przy użyciu poniższych kategorii. Niespełnienie PDK będzie oznaczać niezgodność ze standardami i będzie skutkować podwyższeniem kategorii PDK do zasadniczego PDK. Zgodność powinna zostać osiągnięta w ciągu 3 miesięcy; w przeciwnym przypadku nastąpi zawieszenie lub unieważnienie certyfikatu SmartWood. Status PDK jest definiowany w następujący sposób:

Kategoria statusu PDK	Wyjaśnienie
Wykonane	Certyfikowana jednostka spełniła PDK i zlikwidowała niezgodności ze standardami.
Niewykonane	Certyfikowana jednostka nie spełniła PDK, niezgodność ze standardami jest w dalszym ciągu. PDK zostaje przekształcone w Zasadnicze PDK z 3 miesięcznym terminem usunięcia niezgodności.

PDK 02/09		Standard odniesienia i punkt wymagania: Kryterium i wskaźnik 4.2.2.
Niezgodność:		Opis niezgodności:
Duża ☒	Mała ☐	<p>Audit certyfikacyjny 2009:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w dwóch przypadkach operatorzy pilarek w zakładach wykonujących prace przy pozyskaniu drewna (n- two Augustów, l- two Brzozowe Grądy, oddział 143d, leśnictwo Białobrzegi oddział 7d) pracowali w kaskach po terminie ich atestu (kask z 2004 roku oraz 1996 roku odpowiednio), - w dwóch przypadkach brak butów z wkładką (nadleśnictwo Dojlidy, leśnictwo Krasny Las, oddział 28t) <p>Audit weryfikacyjny 2009:</p> <p>Stwierdzono przypadki braków w wyposażeniu robotników leśnych i operatorów pilarek w dwóch nadleśnictwach: Białowieża i Łomża. Braki obejmowały: buty z wkładką, apteczka (nadleśnictwo Łomża, leśnictwo Jednaczewo, oddz. 17 g, f) kamizelki ostrzegawcze, spodnie przeciwprzecięciowe (nadleśnictwo Białowieża, leśnictwo Grudki, oddz. 527 B-f).</p>
Treść Polecenia Działań Korygujących:		
RDLP zapewni że pracownicy ZUL będą wykorzystywać sprzęt ochrony osobistej, wymagany przez standardy FSC.		
Termin realizacji:		W ciągu miesiąca od zakończenia raportu
Dowód na wykonanie polecenia:		<p>Audit weryfikacyjny grudzień 2009:</p> <p>Dyrekcja RDLP w Białymstoku rozesała pismo (nr DB-094-6/09 z dnia 7.09.2009) do nadleśnictw nakazując wykonanie sprawdzenia przestrzegania przepisów BHP przez Zakłady Usług Leśnych. W wyniku kontroli przeprowadzonej przez pracowników nadleśnictw (sprawdzono 194 ZULe) stwierdzono 247 przypadków braku w wyposażeniu BHP. W związku z tym nakazano uzupełnić wykonawcom robót leśnych niezbędny ekwipunek BHP najpóźniej do dnia 30 października 2009. W dniu 14 września 2009 Dyrekcja RDLP w Białymstoku wystosowała pismo (nr DB-130-6/09), w którym zobowiązano Nadleśniczych do umieszczenia na kaskach ochronnych pracowników administracji leśnej daty produkcji oraz informacji umożliwiającej ustalenie daty upływu okresu trwałości kasków. Zgodnie z powyższym pismem do takiego oznakowania kasków ochronnych mają zostać zobowiązani również usługodawcy pracujący na terenie nadleśnictw.</p> <p>Podczas auditu terenowego stwierdzono obecność protokołów z kontroli stanu BHP wykonanych przez personel nadleśnictw oraz zapisy w protokołach z narad. Stwierdzono poprawne wyposażenie w w sprzęt ochrony osobistej, braki występują sporadycznie, np: nadleśnictwo Borki, leśnictwo Zawady oddział 95 c: brak łapacza łańcucha, niekompletna apteczka u operatora ciągnika, leśnictwo Knieja Łuczańska oddz. 235a: pilarz przy okrzesywaniu drzew nie był wyposażony w buty ze wzmocnionymi noskami. Pracownicy ZUL w niektórych przypadkach nie wiedzą jak stosować środki opatrunkowe znajdujące się w podręcznych apteczkach (np. nadleśnictwo Browsk oddział 179Dd). Nie wiedzą jak stosować wyposażenie apteczek (np. koc antyszokowy został wskazany jako opatrunek na dużą ranę).</p>

	Jednak, w opinii auditorów, jeśli dodatkowe działania RDLP i nadleśnictw opisane powyżej będą kontynuowane, a nie są przedsięwzięciem jednorazowym na potrzeby auditu, to zostanie osiągnięta pełna zgodność ze standardem FSC w rozważanym zakresie.
Status:	Wykonane, wniesiono OBS 3/12/2009
Działanie naprawcze (jeśli ma zastosowanie):	

PDK 12/09		Standard odniesienia i punkt wymagania: Kryterium i wskaźnik 9.2.1, 9.2.3.
Niezgodność:		Opis niezgodności:
Duża ☒	Mała ☐	<p>Audit certyfikacyjny 2009:</p> <p>Zgodnie z harmonogramem opracowanym przez RDLP konsultacje w sprawie HCVF mają zostać zakończone do 30 czerwca 2009. Wyniki auditu wskazują na to, że listy stron trzecich (organizacji pozarządowych) będących w posiadaniu RDLP są w wielu przypadkach ograniczone do organizacji zarejestrowanych we właściwym lokalnie starostwie powiatowym.</p> <p>Z treści korespondencji wysyłanej do stron zainteresowanych wynika, że konsultacjami objęto lokalizację i granice poszczególnych typów HCVF, a nie planowane działania gospodarcze na takich terenach.</p> <p>Audit weryfikacyjny 2009:</p> <p>Po audicie terenowym RDLP przesłała do NEPCon uaktualnioną procedurę wyznaczania i konsultacji HCVF w celu włączenia wszystkich zainteresowanych stron. Ma ona umożliwić wyrażenie uwag na temat zasad gospodarowania i oczekiwanych ograniczeń dla prowadzonej działalności. Ponadto opisy lokalizacji HCVF i planowanych działań mają zostać umieszczone na stronach internetowych nadleśnictw. Efektywność opracowanej procedury zostanie sprawdzona podczas najbliższego auditu (3 miesiące po zakończeniu niniejszego raportu).</p> <p>Konsultacje w zakresie lokalizacji powierzchni HCVF zostały w wizytowanych nadleśnictwach poszerzone o organizacje pozarządowe, środowiska naukowe i stowarzyszenia ekologiczne. W kontrolowanych nadleśnictwach nie stwierdzono tendencyjnego zawężania listy konsultowanych instytucji/organizacji. Informacja o zakresie i terminie konsultacji została umieszczona w internecie. W odniesieniu do części nadleśnictw lista konsultowanych organizacji w dalszym ciągu jest dość ograniczona, a konsultacje zasadniczo nie obejmowały zasad gospodarowania w d-stanach HCVF. Nadleśnictwa w części wykorzystały skierowane do nich propozycje utworzenia powierzchni HCVF dla ochrony cennych gatunków roślin i zwierząt, w części nie zostały one uwzględnione, ale wg. oświadczenia nadleśniczych będą w najbliższej przyszłości weryfikowane i sprawdzane. Informacje dot. zasad gospodarowania w obszarach HCVF są ogólnikowe i odnoszą się globalnie do poszczególnych kategorii obszarów HCVF, a nie do ich konkretnych lokalizacji.</p>
<p>Treść Polecenia Działań Korygujących:</p> <p>RDLP zmodyfikuje procedury wyznaczania i konsultacji HCVF w celu włączenia wszystkich zainteresowanych stron – włącznie z organizacjami społecznymi i instytucjami naukowymi działającymi na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Konsultacje ze stronami zainteresowanymi, oprócz wyznaczenia lokalizacji i granic HCVF będą miały na uwzględniać oczekiwane ograniczenia dla prowadzonej działalności oraz dostosowanie działań gospodarczych do wymogów ochrony wartości takich lasów. Opisy lokalizacji HCVF i planowanych w nich działań gospodarczych zostaną umieszczone w publicznie udostępnionym podsumowaniu PUL.</p>		
Termin realizacji:		W ciągu miesiąca od zakończenia raportu
Dowód na wykonanie polecenia:		<p>Audit weryfikacyjny grudzień 2009:</p> <p>Dyrekcja RDLP w Białymstoku wystosowała w dniu 09 września 2009 pismo (nr ZL-5100-28/09) do nadleśnictw, w którym nakazała wznowić procedurę konsultacji społecznych dotyczącą lokalizacji i zabiegów gospodarczych w drzewostanach HCVF. Polecono również sporządzić szczegółowe zasady prowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych na terenie</p>

	<p>poszczególnych HCVF. Oprócz tego zobowiązano nadleśnictwa do umieszczenia na stronach internetowych listy rozmiaru zabiegów gospodarczych planowanych w lasach HCVF na rok 2010, z możliwością wnoszenia uwag do tych planów w terminie do 30 dni od ich ukazania się. Wyrywkowo sprawdzone strony www nadleśnictw podległych RDLP w Białymstoku potwierdzają wprowadzenie listy z powierzchniami HCVF i planowanymi na nich zabiegami gospodarczymi w 2010 roku. Niektóre nadleśnictwa (np. nadleśnictwo Krynki) umieściły mapę drzewostanów HCVF oraz listę oddziałów wchodzących w skład tychże drzewostanów na stronie www, co umożliwia stronom trzecim dokładne zapoznanie się z ich lokalizacją. Wznowiono również proces konsultacji dotyczący lokalizacji i zabiegów w drzewostanach HCVF, umieszczając na stronach www stosowną informację w tym zakresie oraz wysyłając pisma z prośbami o konsultacje do środowisk naukowych.</p> <p>Podczas auditu terenowego w grudniu 2009 stwierdzono realizację powyższych procedur konsultacji. Informacje dot. zasad gospodarowania w obszarach HCVF są ogólnikowe i odnoszą się globalnie do poszczególnych kategorii obszarów HCVF, a nie do ich konkretnych lokalizacji. Wedle deklaracji personelu nadleśnictw strony trzecie, które są zainteresowane dokładnymi informacjami, mogą je uzyskać w biurze nadleśnictw. W opinii auditorów formalny wymóg konsultacji został spełniony, ale w stopniu jedynie dostatecznym. Podjęte działania jak i treść przykładowych pism do stron trzecich sugerują, że nadleśnictwa raczej dążyły do uzasadnienia już zaplanowanych prac niż faktycznie chciały uzyskać opinie i uzgodnienia co do planowanych przedsięwzięć. Może to być przyczyną bardzo małej liczby odpowiedzi stron trzecich. Ponadto termin przesłania uwag do planowanych działań a tym samym zakończenia konsultacji został ustalony na 30 dni od otrzymania pism przez strony trzecie. W opinii auditorów proces konsultacji, szczególnie w odniesieniu do HCVF powinien mieć charakter coroczny. W związku z tym sprawa konsultacji będzie podlegać szczegółowym sprawdzeniom podczas najbliższych auditów.</p>
Status:	Wykonane.
Działanie naprawcze (jeśli ma zastosowanie):	

PDK 04/09		Odpowiadający punkt standardu: Kryterium i wskaźnik 6.1.2.
Niezgodność		Opis niezgodności:
Duża X	Mała	<p>Audit certyfikacyjny 2009:</p> <p>Kontrola terenowa podczas auditu w wydzieleniu 631Cd leśnictwa Długi Bród w Nadleśnictwie Hajnówka wykazała uszkodzenie części płatu widłaka jałowcowatego <i>Lycopodium annotinum</i> w wyniku prowadzonych prac na szlaku zrywkowym.</p> <p>Zniszczenie siedliska Pachnicy dębowej poprzez wycięcie jesionu w październiku 2008 roku - Nadleśnictwo Hajnówka w Puszczy Białowieskiej; oddział 631 C, współrzędne GPS: - N 52 37 47 46 E 23 36 51 71 (informacja przekazana przez stronę trzecią, potwierdzone podczas auditu).</p> <p>Organizacje pozarządowe przekazały kilka innych informacji o zniszczeniu stanowisk gatunków chronionych, jednak podczas auditu nie było możliwe ich potwierdzenie.</p> <p>Prace gospodarcze związane z pozyskaniem drewna są często prowadzone w LP w okresie lęgowym ptaków, co może dodatkowo naruszać aktualne przepisy Ustawy o ochronie przyrody, oraz art. 5 Dyrektywy Ptasiej.</p>
Polecenie Działań Korygujących:		
RDLP wdroży procedury zapewniające zmniejszanie negatywnego wpływu prowadzonej działalności np. poprzez prowadzenie inwentaryzacji cennych przyrodniczo elementów (siedliska oraz gatunki roślin i zwierząt) na powierzchniach planowanych do wykonywania prac w sezonie wegetacyjnym roku poprzedzającego termin rozpoczęcia prac. W przypadku konieczności przeprowadzenia cięć przygodnych procedury inwentaryzacyjne zostaną wykonywane przed zabiegiem. Procedury będą zawierać metody zapobiegające zniszczeniu zinwentaryzowanych siedlisk i gatunków.		
Termin osiągnięcia zgodności:		Przed przyznaniem certyfikatu.
Dowód zamknięcia PDK:		<p>Po audicie terenowym i przesłaniu wstępnej wersji raportu RDLP sporządziła i przesłała do NEPCOn uaktualnioną procedurę sporządzania cen oddziaływania zabiegów gospodarczych na różnorodność biologiczną w trakcie sezonu wegetacyjnego. Jej efektywność zostanie sprawdzona podczas najbliższego auditu (3 miesiące po zakończeniu niniejszego raportu).</p> <p>Oceny wpływu na środowisko były wykonywane dla różnych powierzchni rębnych, trzebieżowych i pielęgnacyjnych. Ich jakość jest różna, najczęściej traktują o stałych elementach drzewostanu będących pod wpływem wykonywanych prac, są jednak również wykazywane stanowiska roślin chronionych oraz inne cenne elementy środowiska przyrodniczego. Istnieje procedura przeprowadzania w/w ocen, sposób ich wykonywania w nadleśnictwach jest nieco zróżnicowany, jednak zasadniczo spełnia wymagania normy. Oceny wpływu prac na środowisko przyrodnicze są wykonywane przed zabiegiem, stanowią osobny dokument lub są podstawą do uzupełniania szkiców zrębowych i zleceń dla wykonawców.</p> <p>Na kontrolowanych w czasie auditu powierzchniach stwierdzono jedynie niewielkie rozbieżności pomiędzy inwentaryzacją wykonaną na powierzchni na której zaplanowano zabieg, a stanem faktycznym w terenie.</p> <p>Zarządzeniem nr 21/2009 powołano zespół do prac nad ujednoczeniem zasad dokonywania ocen oddziaływania na</p>

	<p>środowisko.</p> <p>Audit weryfikacyjny grudzień 2009:</p> <p>Podczas auditu terenowego stwierdzono następujące niezgodności mogące stanowić potencjalne zagrożenie dla chronionych zasobów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nadleśnictwo Knyszyn, leśnictwo Nowiny, oddział 1g, stanowisko widłaka jałowcowatego zostało odsłonięte od strony południowej, co może spowodować jego przepadnięcie wskutek nadmiernego nasłonecznienia - nadleśnictwo Browsk, w oddziale 129C Leśnictwa Jelonka strona trzecia zgłosiła do RDOŚ obecność larw zgniotka cynobrowego, chronionego gatunku chrząszcza w wałkach ułożonych na stosach. Nadleśnictwo zleciło ekspertyzę IBL w tym zakresie i zasiedlone wałki zostały pozostawione w lesie. W opinii auditorów w przypadku gdyby sprawa nie została zgłoszona przez stronę trzecią mogłoby dojść do zniszczenia larw chronionego gatunku. Świadczy to o nieefektywności procedur chroniących gatunki. - nadleśnictwo Borki, leśnictwo Zawady, oddz. 47a, w trakcie wyznaczania TPP zaznaczono do usunięcia suchy złom dębowy. - nadleśnictwo Browsk, leśnictwo Nowosady, oddz. 179Dd, mimo zaznaczenia na szkicu i przekazania powierzchni ZUL, osoba odpowiedzialna po stronie wykonawcy nie była świadoma, że na powierzchni znajduje się stanowisko gatunku uznanego przez leśniczego za chroniony i nie potrafiła wskazać jego lokalizacji.
Status PDK:	PDK 4/09 pozostaje zasadnicze, otwarte,, do sprawdzenia podczas najbliższego auditu.
Działania naprawcze (jeśli mają zastosowanie):	

PDK 07/09		Odpowiadający punkt standardu: Kryterium i wskaźnik 6.4.1., 6.4.2.
Niezgodność		<p>Łączna powierzchnia wykazywanych dla RDLP obszarów (powierzchni) reprezentatywnych (referencyjnych) wynosi 55571,46 ha (przedstawione przez RDLP jako zestawienie powierzchni nie objętych gospodarowaniem) jednak brak jest szczegółowej ich kategoryzacji i przedstawienia na mapach z określeniem rodzaju obszaru (ekosystemu).</p> <p>Podczas auditu stwierdzono (np. nadlesnictwo Dojlidy), że istniejące zestawienia powierzchni reprezentatywnych obejmują również obszary nieleśne takie jak łąki, bagna, rezerwy których znaczną część powierzchni stanowią wody, strzelnice, gleby porolne, glinianki, parki wiejskie, tereny o nieuregulowanej własności, itp., które nie są zgodne z definicją ekosystemów referencyjnych (reprezentatywnych) w rozumieniu niniejszych standardów. Jednak w opinii zespołu auditorów powierzchnia 5 procent wymagana przez standard została osiągnięta, nawet po wykluczeniu powyższych typów obszarów.</p> <p>Konsultacje w zakresie typowania ekosystemów referencyjnych (reprezentatywnych) są prowadzone, jednak ich zakres nie obejmuje wszystkich potencjalnie zainteresowanych stron: organizacji pozarządowych zarejestrowanych poza starostwem właściwym dla siedziby nadleśnictwa oraz środowiska naukowego.</p>
Duża	Mała X	
Polecenie Działań Korygujących:		
RDLP zweryfikuje powierzchnie reprezentatywne, przeznaczone do ochrony w stanie naturalnym. Będą one zgodne z definicją standardu. Obszar takiej ochrony będzie pokrywać co najmniej 5% całkowitej powierzchni lasu i będzie zaznaczony na mapach. Wybór obszarów leśnych objętych ochroną według wymagań z punktu 6.4.1. będzie prowadzony w oparciu o rozpoznanie kluczowych walorów biologicznych poprzez konsultacje z organizacjami przyrodniczymi, samorządami oraz jednostkami naukowymi.		
Termin osiągnięcia zgodności:		W ciągu trzech miesięcy od zakończenia raportu, do sprawdzenia podczas auditu weryfikacyjnego
Dowód zamknięcia PDK:		<p>Audit wrzesień 2009:</p> <p>W dalszym ciągu do powierzchni referencyjnych (wyłączonych z użytkowania) zaliczane są obszary pozbawione drzew (np. łąki, bagna, wody, pole biwakowe itp.) lub obiekty pochodzenia technicznego o małej powierzchni (bystrotoki), chociaż areał powierzchni nie spełniających wymogów standardu jest niewielki. Zestawienia zbiorcze w/w powierzchni uwzględniają ich areał do ogólnej sumy obszarów wyłączonych z użytkowania. W n-ctwie Łomża ok. połowy powierzchni referencyjnych stanowią jałowcowiska, wrzosowiska i żarnowcowiska (czyli ekosystemy, które ulegną przekształceniu w wyniku braku prowadzenia na nich działań) oraz ostoje cietrzewia wraz tokowiskami. Są to generalnie tereny nie będące lasem, ponadto dla docelowego ich utrzymania konieczne jest prowadzenie zabiegów ochrony czynnej, chociaż aktualnie nie są tam prowadzone ani przewidywane żadne działania. Nadleśnictwa posiadają również dokumentację konsultacji z różnego typu organizacjami i jednostkami samorządowymi odnośnie tworzenia i funkcjonowania obszarów nie objętych gospodarowaniem. W niektórych przypadkach prowadzona jest stała współpraca z organizacjami ekologicznymi (np. PTOPI) w zakresie tworzenia i utrzymywania powierzchni referencyjnych, zwłaszcza ostoi rzadkich i chronionych gatunków zwierząt. Ogólna powierzchnia wykazywanych obecnie powierzchni nie</p>

	<p>objętych gospodarowaniem (referencyjnych) wynosi na dzień 31.07.2009: 51909,67 ha t.j. 8,67 % powierzchni leśnej RDLP.</p> <p>Audit weryfikacyjny grudzień 2009: W opinii auditorów i w świetle definicji standardu powierzchnie stanowiące 5% wydzieleń, które pozostawia się do naturalnego rozkładu nie spełniają kryteriów powierzchni referencyjnych (wyłączonych z użytkowania).</p>
Status PDK:	PDK 07/09 pozostaje zasadnicze, otwarte, do sprawdzenia podczas najbliższego auditu.
Działania naprawcze (jeśli mają zastosowanie):	

PDK 13/09		Standard odniesienia i punkt wymagania: Kryterium i wskaźnik 9.3.3
Niezgodność:		Opis niezgodności:
Duża ☒	Mała ☐	<p>Audit certyfikacyjny 2009: Sposoby gospodarowania w rezerwach, lasach glebo- i wodochronnych oraz o szczególnej wartości przyrodniczej mogących zostać uznane za lasy o szczególnej wartości uwzględniają podejście zapobiegawcze i są opisane w planach ochrony. Jednak formalnie HCVF nie zostały jeszcze wyznaczone, nie zostały też jednoznacznie (poza lasami ochronnymi i rezerwatami) określone sposoby gospodarowania w nich.</p> <p>Audit weryfikacyjny 2009: RDLP określiła w sposób ogólny zasady gospodarowania w lasach o szczególnej wartości (HCVF), nie odnosząc się do poszczególnych powierzchni i występujących na ich terenie różnych wartości przyrodniczych (gatunków i siedlisk). Konsultacje w tym zakresie praktycznie nie zostały przeprowadzone. Jednocześnie nie stwierdzono w trakcie audytu przypadków zniszczenia lub uszkodzenia wartości przyrodniczych w skutek prowadzonej działalności gospodarczej, chociaż strony trzecie zgłaszały przypadki wątpliwe, mogące świadczyć o niedostatecznej ochronie stanowisk rzadkich i chronionych gat. roślin i zwierząt. Sprawdzone przez auditorów w terenie przypadki nie potwierdziły działań niezgodnych z zasadami i obowiązującym prawem, chociaż ze względu na termin zgłoszenia (tuż przed i w trakcie auditu) weryfikacja możliwa była tylko na części powierzchni. W kwestiach dyskusyjnych, takich jak usuwanie ponad stuletnich wywrotów z drzewostanów Puszczy Białowieskiej wydane zostało Zarządzenie dyrektora RDLP w Białymstoku zakazujące takiej działalności, chyba że za zgodą dyrektora RDLP (Zarządzenie Nr 21 z dnia 11.08.2009).</p>
Treść Polecenia Działań Korygujących:		
RDLP określi sposób gospodarowania w HCVF, uwzględniający podejście zachowawcze dla zachowania cech ochronnych tych lasów. Do czasu uzgodnienia lokalizacji i rodzaju dozwolonych działań gospodarczych ze stronami trzecimi działania, które mogłyby potencjalnie zagrozić cechom tych lasów nie będą prowadzone.		
Termin realizacji:		Do najbliższego auditu
Dowód na wykonanie polecenia:		<p>Audit weryfikacyjny grudzień 2009:</p> <p>Dyrekcja RDLP pismem z dnia 09 września 2009 r (nr ZL-5100-28/09) wydała szczegółowe wytyczne z zakresu zasad gospodarowania w różnych kategoriach lasów HCVF, biorące pod uwagę podejście zachowawcze dla ocalenia cech ochronnych tych lasów. Wskazówki te szczegółowo opisują sposoby postępowania na obszarach HCVF, z podziałem na poszczególne ich kategorie. Wytyczne zawarte w w/w piśmie zostały wykorzystane przez nadleśnictwa podległe RDLP w Białymstoku do stworzenia zasad gospodarowania w poszczególnych kategoriach drzewostanów HCVF. Informacje o planowanych sposobach gospodarowania w lasach HCVF (z podziałem na kategorie) zostały również umieszczone na stronach internetowych nadleśnictw, co umożliwia stronom trzecim bezpośredni do nich wgląd oraz pozwala na wnoszenie uwag. Umieszczenie przez niektóre nadleśnictwa na stronach www map drzewostanów HCVF oraz listy oddziałów wchodzących w ich skład ułatwia dokładną lokalizację w terenie. Podczas auditu terenowego w nadleśnictwie Borki stwierdzono, że zasięg i</p>

	planowane prace w HCVF kategoria 1.2 (ze względu na obecność wilka, rysia i żubra) zostały w zasadzie przepisane z PUL, wskutek czego mają one charakter mocno ogólnikowy a nie dostosowane do potrzeb ochrony gatunku. W opinii audytorów mimo braku działań właściwych, podjęte działania nie zagrażają w sposób bezpośredni stanowi zachowania gatunków, dla których te obszary HCVF 1.2 zostały ustanowione.
Status:	Wykonane. Wniesiono OBS 1/12/09.
Działanie naprawcze (jeśli ma zastosowanie):	

2.5 Nowe Polecenia Działań Korygujących wynikające z obecnego auditu

PDK 14/09	Standard odniesienia i punkt wymagania: Kryterium i wskaźnik 6.7.1.	
Niezgodność:	Opis niezgodności:	
Duża ☐ Mała ☒	Audit weryfikacyjny 2009: Pracownicy Zakładów Usług Leśnych nie zostali przeszkoleni w zakresie utylizacji zużytych mat sorpcyjnych. Właściciele ZUL nie mają opracowanego systemu odbioru zużytych mat i środków sorpcyjnych od pracowników, nie wiedzą też co mają z nimi zrobić po ich ewentualnym zgromadzeniu.	
Treść Polecenia Działań Korygujących: RDLP zapewni, że zużyte maty i środki sorpcyjne będą zbierane i utylizowane bezpiecznie dla środowiska.		
Termin realizacji:	Do najbliższego auditu	
Dowód na wykonanie polecenia:	Nie dotyczy	
Status:	Otwarte	
Działanie naprawcze (jeśli ma zastosowanie):		

PDK 15/09		Standard odniesienia i punkt wymagania: Kryterium i wskaźnik 6.9.1.
Niezgodność:		Opis niezgodności:
Duża ☐	Mała ☒	Audit weryfikacyjny 2009: W nadleśnictwie Borki gniazda są odnawiane modrzewiem (kontrola terenowa i wywiad z nadleśniczym), który znajduje się tam poza granicami swojego naturalnego zasięgu, a więc jest gatunkiem obcego pochodzenia w świetle definicji standardu
Treść Polecenia Działań Korygujących: RDLP dokona przeglądu składów gatunkowych planowanych odnowień lasu i opracuje plan zastąpienia gatunków obcego pochodzenia gatunkami rodzimymi.		
Termin realizacji:		Do najbliższego auditu
Dowód na wykonanie polecenia:		Nie dotyczy
Status:		Otwarte
Działanie naprawcze (jeśli ma zastosowanie):		

PDK 16/09		Standard odniesienia i punkt wymagania: Kryterium i wskaźnik 6.5.6
Niezgodność:		Opis niezgodności:
Duża ☐	Mała ☒	Audit weryfikacyjny 2009: W nadleśnictwie Knyszyn, leśnictwo Kopisk oddział 67 d podczas wykonywania rębni lb nie pozostawiono strefy ochronnej wzdłuż terenu otwartego.
Treść Polecenia Działań Korygujących: RDLP zapewni, że strefy ochronne o szerokości zgodnej ze standardem są pozostawiane wzdłuż terenów otwartych.		
Termin realizacji:		Do najbliższego auditu
Dowód na wykonanie polecenia:		Nie dotyczy
Status:		Otwarte
Działanie naprawcze (jeśli ma zastosowanie):		

Patrz również PDK 4/09 i PDK 7/09 wniesione podczas auditu zasadniczego i utrzymane jako zasadnicze PDK podczas niniejszego auditu.

2.6 Obserwacje z auditu

Obserwacje mają charakter bardzo niewielkich niezgodności lub są oznakami wczesnego stadium problemu, które same w sobie nie oznaczają niezgodności ze standardami, ale w opinii auditorów mogą prowadzić do powstania niezgodności (o ile klient nie podejmie działań w celu ich zlikwidowania). Obserwacja może być sygnałem ostrzegawczym w ramach konkretnego

zagadnienia i może zmienić się w PDK w przyszłości (lub Zasadnicze Polecenie Działań Korygujących podczas auditu recertyfikującego).

OBS 1/12/09	Odpowiadający punkt standardu i wymagania: 9.2.2., 9.2.3., 9.3.3.
<p>Wywiady z pracownikami nadleśnictw i oględziny działań podejmowanych w terenie (n-ctwo Borki oddz. 46g, n-ctwo Browsk, oddz. 150Cb) potwierdziły informację, iż prowadzone w lasach HCVF 1.2 działania gospodarcze mają charakter ogólnikowy i bezpośrednio nie wy wpływają z potrzeb ochrony gatunków, dla których te tereny zostały włączone do tej kategorii. Wedle oświadczenia pracowników ścinka została zatrzymana po uzyskaniu zgłoszenia o obecności chronionych gatunków (we wrześniu 2009), podczas gdy z dokumentacji zleceń dla ZUL oraz oględzin w terenie (brak liści na gałęziach pozyskanych drzew), wynika że była ona prowadzona jeszcze pod koniec października/na początku listopada 2009. Nie ma informacji, że zagrażało to przedmiotowi ochrony, ale stanowi potwierdzenie niesprawności systemu reagowania na informacje zgłaszane przez strony trzecie. Ponadto przekazywanie wykluczających się informacji uniemożliwia weryfikację przez auditorów FSC, co przy powtórzeniu się zostanie uznane za naruszenie kryterium 1.6.1., jak również umowy certyfikacyjnej z Rainforest Alliance, a w konsekwencji może skutkować unieważnieniem certyfikatu.</p> <p>Sprawdzenie zakresu informacji podanej przez nadleśnictwa RDLP Białystok do konsultacji na stronach internetowych nie umożliwia bezpośredniego powiązania planowanych zabiegów z jakąkolwiek lokalizacją HCVF. Wg. wywiadu z pracownikami RDLP oraz nadleśnictw Knyszyn, Borki i Browsk zainteresowane instytucje mogły uzyskać takie informacje po zwróceniu się do nadleśnictw, aczkolwiek na stronie internetowej nie było zaproszenia do zwracania się o dodatkowe informacje. Trudności z uzyskaniem dodatkowych informacji o lokalizacji zabiegów planowanych w HCVF potwierdza pismo od Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego „Puszcza Borecka” do nadleśnictwa Borki.</p> <p>W n-ctwie Borki wystąpiły problemy z interpretacją map, ze względu na nakładanie się na siebie różnych kategorii HCVF i niejasną legendę do map. Na stronach internetowych nadleśnictw w zakładce „Lasy HCVF” były podane jedynie symbole rębni i skróty planowanych działań, co rzeczywiście utrudnia zrozumienie zamierzeń RDLP w stosunku do poszczególnych kategorii HCVF. Słowniczek terminów leśnych był podany w zakładce „Plan urządzenia lasu”, jednak na stronie konsultacji HCVF nie było żadnych odesłań do strony PUL, co istotnie utrudniło proces konsultacji.</p> <p>W trakcie auditu potwierdzono, że w nadleśnictwie Knyszyn w kategorii HCVF 3.1 zaplanowano rębnię IIIB. Siedlisko priorytetowe dla którego utworzono w danym wydzieleniu kategorię lasu HCVF 3.1 jest mniejsze niż wydzielenie ustanowione w trakcie przygotowywania PUL. Rębnia ta obejmuje tylko tę część wydzielenia, która nie jest siedliskiem priorytetowym. Podobne nieprawidłowości wystąpiły również w innych nadleśnictwach. Podjęte przez RDLP działania nie zagrażają stanowi zachowania siedlisk priorytetowych, ale powodują niezgodność planowanych zabiegów gospodarczych z zasadami gospodarowania w tej kategorii lasów przyrodniczo cennych.</p>	
<p>Obserwacja:</p> <p>Zaleca się weryfikację wyznaczonych oraz potencjalnych HCVF i prac w nich zaplanowanych pod kątem potrzeby ich dostosowania do realnych potrzeb chronionych wartości oraz poprawę systemu konsultacji w celu spełnienia wymogów standardu. Konsultacja co do HCVF powinna mieć charakter coroczny.</p>	

OBS 2/12/09	Odpowiadający punkt standardu i wymagania: 9.2.2.
W nadleśnictwie Borki strona trzecia na swoje pisemne zapytanie nie otrzymała odpowiedzi na piśmie w wymaganym terminie, a jedynie informację ustną.	
Obserwacja: Zaleca się poprawienie systemu dokumentacji konsultacji w zakresie HCVF w celu osiągnięcia zgodności z wymogami standardu.	
OBS 3/12/09	Odpowiadający punkt standardu i wymagania: 4.2.5.
Pracownicy ZUL w niektórych przypadkach nie wiedzą jak stosować środki opatrunkowe znajdujące się w podręcznych apteczkach (np. nadleśnictwo Browsk oddział 179Dd). Nie wiedzą jak stosować wyposażenie apteczek (np. koc antyszokowy został wskazany jako opatrunek na dużą ranę).	
Obserwacja: Zaleca się usprawnienie systemu kontroli ZUL w zakresie przestrzegania przepisów BHP.	

3. PROCES AUDITU

3.1 Auditorzy i ich kwalifikacje:

Andrzej Czech, auditor wiodący

Prezes firmy NEPCon sp. o.o, która jest partnerem certyfikacyjnym SmartWood/NEPcon w Polsce. Był zaangażowany w proces rozwoju Polskiej Grupy Roboczej FSC i Polskich Standardów FSC od 1998 roku. Przez 2 lata był Osobą Kontaktową FSC w Polsce i szefem Polskiej Grupy Roboczej FSC. Andrzej Czech jest doktorem biologii UJ w Krakowie. Posiada rozległą wiedzę z zakresu rozwoju standardów FSC. Jego zainteresowania obejmują leśnictwo bliskie naturze i ekoturystykę. Doświadczenie Dr Czecha w zakresie certyfikacji obejmuje prowadzenie i uczestnictwo w auditach gospodarki leśnej oraz kontroli pochodzenia produktu w Europie. Koordynuje działalność SmartWood w Polsce od czerwca 2002 roku. Niezależny ekspert w procesie certyfikacji RDLP we Wrocławiu i RDLP w Szczecinie. Auditor wiodący w procesie certyfikacji RDLP w Poznaniu, Pile, Radomiu, Łodzi, Krośnie, Zielonej Górze, Krakowie, LZD w Rogowie, LZD w Siemianicach, LZD w Krynicy oraz regionalnych jednostek Litewskich Lasów Państwowych gospodarstw leśnych w Rumunii, w Czechach, Bułgarii i na Słowacji. Auditor w ponad 80 firmach przemysłu drzewnego. Ukończył kurs dla auditorów wiodących SmartWood.

Bogdan Jaroszewicz

Mgr inż. leśnictwa, dr nauk biologicznych, nauczyciel akademicki zatrudniony na Uniwersytecie Warszawskim, wykładowca przedmiotu Ekologia lasu naturalnego, prowadzący zajęcia z ekologii.

3.2 Przebieg auditu

Data	Położenie/główne miejsca	Główne czynności
14.12.2009	Biuro RDLP Nadleśnictwo Knyszyn	Spotkanie w siedzibie RDLP. Prezentacja założeń i metod auditu, zespołu auditorów oraz zespołu RDLP. Przegląd dokumentacji i wywiady z pracownikami RDLP w celu sprawdzenia zgodności z wniesionymi poleceniami. W biurze nadleśnictwa zapoznano się z dokumentacją, w terenie przeprowadzono rozmowy z personelem, zwiedzono drzewostany wyłączone z użytkowania, rezerwy miejsca po wykonanych rębniach, powierzchnie HCVF etc. w celu sprawdzenia zgodności z wniesionymi poleceniami działań korygujących. W godzinach popołudniowych opracowywanie bieżące raportu.
15.12.2009	Nadleśnictwo Borki	Audytorzy wykonali audit terenowy. W biurze nadleśnictwa zapoznano się z dokumentacją, w terenie przeprowadzono rozmowy z personelem, zwiedzono drzewostany wyłączone z użytkowania, rezerwy miejsca wykonywanych zabiegów gospodarczych, powierzchnie HCVF etc. w celu sprawdzenia zgodności z wniesionymi poleceniami działań korygujących oraz dla sprawdzenia uwag wniesionych przez strony trzecie. W godzinach popołudniowych opracowywanie bieżące raportu.
16.12.2009	Nadleśnictwo Browsk Siedziba RDLP	Audytorzy wykonali audit terenowy. W biurze nadleśnictwa zapoznano się z dokumentacją, w terenie przeprowadzono rozmowy z personelem, zwiedzono drzewostany wyłączone z użytkowania, rezerwy miejsca wykonywanych prac, powierzchnie HCVF etc. w celu sprawdzenia zgodności z wniesionymi poleceniami działań korygujących. Przegląd dokumentacji i prezentacja wstępnych wyników auditu w siedzibie RDLP.
<p>Całkowita liczba osobodni przeznaczonych na audit: 6</p> <p>= liczba auditorów biorących udział w audicie 2 x całkowita liczba dni przeznaczonych na audit 3</p>		